

Sarajevo, 06.09.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
30.08.2021. - 03.09.2021.

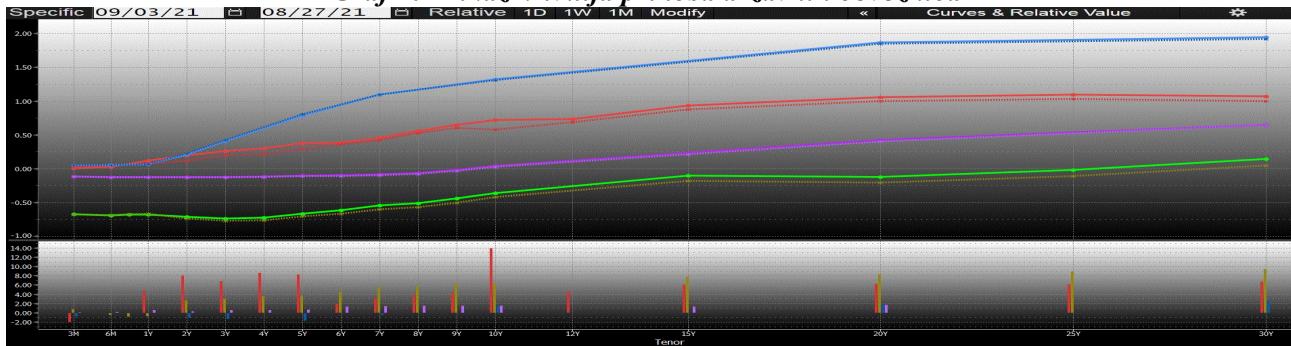
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	27.8.21	- 3.9.21	27.8.21	- 3.9.21	27.8.21	- 3.9.21	27.8.21	- 3.9.21
2 godine	-0,74	- -0,71 ↗	0,22	- 0,21 ↘	0,12	- 0,20 ↗	-0,11	- -0,12 ↘
5 godina	-0,71	- -0,67 ↗	0,80	- 0,78 ↘	0,29	- 0,37 ↗	-0,11	- -0,10 ↗
10 godina	-0,42	- -0,36 ↗	1,31	- 1,32 ↗	0,58	- 0,72 ↗	0,03	- 0,04 ↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	27.8.21	- 3.9.21
3 mjeseca	-0,668	- -0,662 ↗
6 mjeseci	-0,690	- -0,694 ↘
1 godina	-0,662	- -0,669 ↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 03.09.2021. godine (pone linije) i 27.08.2021. godine (ispredidane linije). Na donjem dijelu grafra je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Proteklu sedmicu su obilježile nešto „optimističnije“ izjave većeg broja zvaničnika ECB, koji su ukazali na ozbiljniju raspravu o pitanju odluke o budućnosti hitnih mjera uvedenih zbog pandemije (PEPP). Prvo je član UV ECB De Galhau izjavio da bi kreatori monetarne politike trebalo da uzmu u obzir povoljnije uslove finansiranja u regiji kada budu razmatrali tempo mjesecnih kupovina putem PEPP programa za IV kvartal. Nakon toga, njegov kolega iz Austrije Holzmann je izjavio da bi ECB trebalo da počne sa raspravom o načinu na koji će povlačiti stimulativne mjere uvedene zbog pandemije i da se fokusira na alatke koje bi mogle pomoći ostvarivanju održivog ciljanog nivoa inflacije od 2%, dok je član UV ECB Knot najavio da je PEPP program ECB blizu toga da ispunji svoju svrhu, te da bi izgledi mogli da dozvole usporenje stimulativnih mjera. Posljednji u nizu zvaničnika koji ukazuju na intenzivnu debatu uoči ovosedmične sjednice ECB je predsjednik Deutsche Bundesbank Weidmann koji je izjavio da zvaničnici ECB ne bi trebalo da zanemare rizik daljeg ubrzanja inflacije, u odnosu na trenutna očekivanja. Prema posljednjim istraživanjima učesnici na finansijskim tržištima očekuju da je moguće da ECB u narednom kvartalu počne sa smanjenjem obima kupovina obveznica putem PEPP programa, kao i da ne iskoristi kompletan planirani iznos sredstava prije okončanja ovog programa u sljedećoj godini. Očekuje se da bi ECB tempo kupovina mogla svesti na oko 50 milijardi EUR u martu sljedeće godine, dok se odluka o obustavi ovog programa očekuje tek krajem sljedeće godine.

Dodatnom optimizmu na tržištu doprinijeli su i objavljeni preliminarni podaci o bržem od očekivanog ubrzanju stope inflacije na nivou eurozone tokom avgusta, gdje stopa od 3,0% predstavlja najveći nivo zabilježen u posljednjih skoro 10 godina, a pored toga i nivo daleko iznad ciljanog (2%). Do sada zvaničnici ECB u eurozoni, kao i oni iz SAD, su u više navrata pokušali da rast inflacije, koji je prisutan već nekoliko mjeseci, pripisu privremenim faktorima, ali je istovremeno objavljen podatak i o bržem rastu temeljne stope inflacije, koja isključuje cijene volatilnih proizvoda, a koja je, takođe, zabilježila priličan rast na 1,6% sa 0,7% iz jula. Iz IHS Markita je nakon objave PMI podataka krajem prošle sedmice saopšteno da bi se ekonomija mogla vratiti na nivoe prije pandemije do kraja godine, a možda i ranije. Ipak, poremećaji u lancu ponude, koji su uzrokovani pandemijom, su još jednom ovog mjeseca doveli do rasta troškova sirovina.

Sve navedeno uticalo je na rast prinosa obveznica eurozone tokom prošle sedmice. U odnosu na prethodnu sedmicu prinosi njemačkih obveznica su povećani između 3 i 6 baznih poena, a prinosi italijanskih obveznica između 1 i 7 baznih poena.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	AVG	118,0	117,5
2.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	AVG	-5,3	-5,3
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	AVG	59,5	59,0
4.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	JUL	11,1%	12,1%
5.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	AVG	2,7%	3,0%
6.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	AVG	1,5%	1,6%
7.	Stopa nezaposlenosti – EZ	JUL	7,6%	7,6%
8.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	AVG	5,6%	5,5%
9.	Stopa nezaposlenosti – Italija	JUL	9,6%	9,3%
10.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	JUL	-	5,9%
11.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	AVG	-	-82,6
12.	GDP – Francuska (kvartalno) final.	II kvartal	0,9%	1,1%
13.	GDP – Finska (kvartalno)	II kvartal	-	2,1%
14.	GDP – Belgija (kvartalno) final.	II kvartal	1,4%	1,7%
15.	GDP – Italija (kvartalno) final.	II kvartal	2,7%	2,7%
16.	GDP – Irska (kvartalno)	II kvartal	-	6,3%
17.	Maloprodaja – EZ (G/G)	JUL	4,5%	3,1%
18.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	JUL	3,6%	-0,3%
19.	Maloprodaja – Holandija (G/G)	JUL	-	3,9%
20.	Maloprodaja – Španija (G/G)	JUL	0,6%	0,1%
21.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	JUL	-2,0%	-4,6%

SAD

Prema objavljenim podacima, broj Amerikanaca koji su podnijeli nove zahtjeve za naknade zbog nezaposlenosti je smanjen tokom protekle sedmice, dok je broj otkaza u avgustu smanjen na najniži nivo u posljednjih više od 24 godine, što sugerira da tržište rada napreduje čak i sa rastom broja zaraženih Covid19. S druge strane, povećanje broja radnih mesta je usporeno u avgustu više nego što se očekivalo pod uticajem slabije tražnje za uslugama i trajnog nedostatka radnika kako je broj zaraženih Covid19 rastao, mada je tempo bio dovoljan da se održi ekomska ekspanzija. **Stopa nezaposlenosti u avgustu je smanjena sa 5,4% na 5,2%, u skladu sa očekivanjima.** Ipak, stopa nezaposlenosti ne odražava realno stanje na tržištu rada jer su pojedini zaposleni klasifikovani kao "zaposleni, ali su odsutni sa posla". Prosječne zarade zaposlenih po satu su u avgustu zabilježile rast od 0,6% u odnosu na prethodni mjesec, odnosno rast od 4,3% na godišnjem nivou, a oba podatka su bila iznad očekivanja, što predstavlja još jedan pokazatelj problema manjka radnika, te potencijalni rast inflatornih pritisaka.

Ministarstvo zdravljia i usluga stanovništvu je otvorilo ured u kome će se klimatske promjene tretirati kao pitanje javnog zdravljia, a koji je osmišljen da odgovori na zdravstvene rizike, uključujući i one koji nesrazmjerno pogađaju siromašne i manjinske zajednice. Sekretar HHS Xavier Becerra je izjavio da je

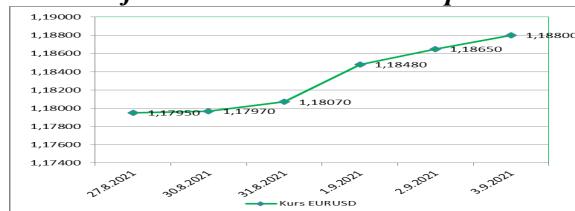
njegova misija zaštitići zdravlje ljudi uslijed nesrazmjernih klimatskih uticaja i zdravstvenih nejednakosti kao što su požari, suše, uragani i poplave.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Br.kuća koje čekaju na realizaciju (M/M)	JUL	0,3%	-1,8%
2.	Aktivnosti prerađivačkog sektora Feda iz Dalasa	AVG	23,0	9,0
3.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	JUN	1,9%	1,6%
4.	Indeks povjerenja potrošača	AVG	123,0	113,8
5.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	27.avg	-	-2,4%
6.	ADP Izvještaj o promjeni br. zaposlenih	AVG	625.000	374.000
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	AVG	61,2	61,1
8.	PMI uslužnog sektora F	AVG	55,2	55,1
9.	Kompozitni PMI indeks F	AVG	-	55,4
10.	ISM indeks prerađivačkog sektora	AVG	58,5	59,9
11.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	28.avg	345.000	340.000
12.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	21.avg	2.808.000	2.748.000
13.	Trgovinski bilans (u milijardama USD)	JUL	-70,9	-70,1
14.	Fabričke porudžbine	JUL	0,3%	0,4%
15.	Porudžbine trajni dobara F	JUL	-0,1%	-0,1%
16.	Stopa nezaposlenosti	AVG	5,2%	5,2%
17.	Promjene br.zaposlenih u nefarm. sektoru	AVG	733.000	235.000
				1.053.000

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,1795 na nivo od 1,1880.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Istraživanje koje je provedeno nad uzorkom od više od 500 ljudi je pokazalo da skoro 2/3 građana starijih od 50 godina žele da se ministri brže usmjeravaju ka klimatskim inicijativama, bez obzira da li to znači da će proizvodi i usluge tokom vremena biti skupljii ili će pristup njima biti otežan. Istraživanje Bloomberg Economicsa je pokazalo da su domaćinstva u Velikoj Britaniji uspjela da ostvare višak štednje oko 180 milijardi GBP tokom pandemije. Važna determinanta tempa oporavka ekonomije biće iznos koji će potrošiti tokom perioda normalizacije života. Prema rezultatima istraživanja Bloomberga stopa štednja bi na kraju 2021. godine mogla biti smanjena na 7,5%, te bi u narednim godinama trebalo da ostane stabilna i bude konzistentna sa time da se 5% viška štednje troši na godišnjem nivou. Ipak, moguće je da će potrošači i dalje biti oprezni kada je potrošnja u pitanju.

Poslovno povjerenje u Velikoj Britaniji je zabilježilo najveći nivo u posljednje četiri godine, zahvaljujući povećanom optimizmu nakon pandemije, ali kompanije naglašavaju zabrinutost zbog manjka radne snage koji bi mogao da utiče na rast plata u narednim mjesecima. Istraživanje Lloyds Bank je pokazalo da su pojačano vakcinisanje, uklanjanje restrikcija i promjene u pravilima samoizolacije doprinijeli pojačanom optimizmu kompanija u avgustu.

Sveukupni rezultati PMI istraživanja pojačavaju signale da je ekonomski rast u Velikoj Britaniji usporen u posljednjih mjeseci dana. Ovi podaci su peti mjesec zaredom iznad graničnih 50 poena, a rekordan broj kompanija uslužnog sektora je istakao da zapošljavaju osoblje, ali i da se bore sa rastom troškova. Direktor Markita Moore je izjavio da su brojni učesnici istraživanja istakli da se dugo čekalo na popunjavanje upražnjenih radnih mjesta, dok prepoznaju neočekivano izraženu fluktuaciju zaposlenih nakon što se ekonomija ponovo otvorila.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Lloyds poslovni barometar	AVG	-	36
2.	Potrošački krediti (G/G)	JUL	-	-2,7%
3.	Odobreni hipotekarni krediti	JUL	78.000	75.200
4.	Monetarni agregat M4 (G/G)	JUL	-	6,0%
5.	Nationwide cijene kuća (G/G)	AVG	8,6%	11,0%
6.	PMI prerađivački sektor F	AVG	60,1	60,3
7.	PMI uslužni sektor F	AVG	55,5	55,0
8.	PMI kompozitni indeks F	AVG	55,3	54,8
				55,3

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, te je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,85692 na nivo od 0,85722, dok je GBP aprecirala u odnosu na USD, te je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,3764 na nivo od 1,3871.

JAPAN

Zamjenik guvernera BoJ Wakatabe je izjavio da BoJ mora izbjegići prerano smanjenje stimulansa i da mora biti spremna za povećanje monetarne podrške ukoliko se ekonomija pogorša, upozoravajući na povećavanje neizvjesnosti uzrokovane pandemijom Covid19. Dodao je da ne vidi potrebu da se odmah smanje stimulansi, jer snažan izvoz i kapitalni izdaci podržavaju krhku ekonomiju i time kompenziraju slabu potrošnju. Prema njegovom mišljenju, ukoliko se uoče opasnosti koje mogu dovesti do ozbiljnog ekonomskog pada, mora se razmotriti kako odgovoriti monetarnom politikom i koje alate primjeniti zavisno od tadašnjih ekonomskih uslova.

Član uprave BoJ Kataoka je izjavio da bi pandemija izazvana Covid19 mogla uticati na ekonomiju duže nego što se prvobitno očekivalo, upozoravajući na pojačane rizike očekivanja BoJ u vezi s umjerenim oporavkom koji je usmjeren na izvoz. Naglasio je spremnost BoJ da pojača stimulanse ukoliko bude potrebno kako jačaju tržišna očekivanja da bi Japan mogao zaostajati za drugim zemljama prilikom izlaska iz politike krznog režima. Časopis Yomiuri je objavio da Vlada planira da ublaži restrikcije vezano za Covid19 u oktobru - novembru, kako bude napredovala vakcinacija među stanovništвом. Prema tom planu, Vlada nastoji koristiti potvrde o vakcinaciji i rezultate testova na Covid19, te razmatra nastavak inicijative Go To Travel koji je osmišljen da stimuliše lokalni turizam i ublaži ograničenja za velike događaje. Premijer Suga je najavio da se neće kandidovati na izborima stranke LDP, 29. septembra, te da će napustiti funkciju po isteku svog mandata. Prema sprovedenim anketama Kyodo News i časopisa Yomiuri, bivši ministar spoljnih poslova, koji trenutno nadgleda program vakcinacije u Japanu, Kono, je najpopularniji kandidat za narednog premijera.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Maloprodaja (G/G)	JUL	2,1%	2,4%
2.	Stopa nezaposlenosti	JUL	2,9%	2,8%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	JUL	11,2%	11,6%
4.	Indeks započetih kuća (G/G)	JUL	5,3%	9,9%
5.	Indeks povjerenja potrošača	AVG	36,0	36,7
6.	Kapitalna potrošnja (G/G)	II kvartal	3,5%	5,3%
7.	PMI prerađivačkog sektora (G/G) F	AVG	-	52,7
8.	PMI uslužnog sektora (G/G) F	AVG	-	42,9
9.	Kompozitni PMI (G/G) F	AVG	-	45,5
10.	Prodaja vozila (G/G)	AVG	-	4,4%
11.	Monetarna baza (G/G)	AVG	-	14,9%
				15,4%

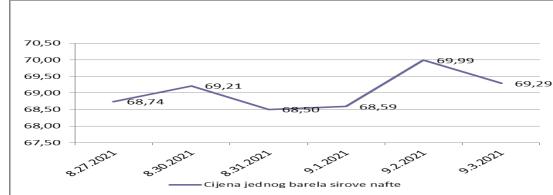
JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 129,54 na nivo od 130,31. JPY je blago aprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 109,84 na nivo od 109,71.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 68,74 USD (58,28 EUR). Do sredine sedmice cijena nafte nije bilježila značajne fluktuacije. U tom periodu najznačajniji uticaj na cijenu nafte imala su očekivanja sastanka OPEC+ na kojem se trebalo procijeniti globalno tržište nafte i sagledati očekivanja tražnje, ukoliko se pandemija nastavi širiti. Pored očekivanja rezultata ovog sastanka, cijena nafte je bila pod uticajem zabrinutosti da će negativni efekti oluje u SAD, koji su određeni dio zemlje ostavili bez električne energije, smanjiti tražnju za naftom. Na sastanku OPEC+ koji je održan sredinom sedmice, dogovoren je da se nastavi sa planom povećanja obima ponude od 400.000 barela dnevno za oktobar. Članice ovog tijela su, takođe, ponovo potvrdile mjesечно prilagođavanje rasporeda povećanja ponude usvojenog u julu, a koji podrazumijeva postepeno povećanje obima ponude sve dok ranije smanjenje ponude od 5,8 miliona barela dnevno ne istekne, a što bi trebalo da se u potpunosti neutrališe do septembra 2022. godine. Tokom trgovanja u četvrtak cijena nafte je imala tendenciju rasta, te se približila nivou od 70 USD po barelu pod uticajem oštrog pada zaliha ovog energenta u SAD i slabijeg dolara. Takođe, efekat na cijenu nafte imale su odluke OPEC+ koje ukazuju na to da će se kartel držati politike postepenog povećanja obima ponude. Tokom trgovanja u petak cijena nafte je imala tendenciju pada pod uticajem lošijih podataka sa tržišta rada u SAD što je protumačeno kao signal da je ekonomija SAD i dalje slaba, te je tako smanjena i tražnja za naftom, uprkos tome što je i ponuda iz Meksičkog zaliva smanjena nakon uragana Ida koji je prošle sedmice pogodio regiju.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 69,29 USD (58,32 EUR). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena nafte je povećana za 0,80%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.817,57 USD (1.540,97 EUR). Cijena zlata se do četvrtka protekle sedmice kretala u uzanom rasponu jer su investitori iščekivali rezultate sa tržišta rada u SAD koji su objavljeni krajem sedmice. Početkom sedmice cijena ovog plemenitog metala je blago smanjena, ali se konsolidovala blizu najvišeg nivoa zabilježenog u posljednje četiri sedmice, nakon što je predsjednik Feda Powell signalizirao da će kamatne stope ostati niske u doglednoj budućnosti. Do sredine sedmice cijena zlata se kretala u uzanom rasponu pod uticajem analiziranja komentara pojedinih zvaničnika ECB o pitanju očekivanja redukcije monetarnih stimulansa uoči objavljivanja izvještaja sa stanja tržišta rada u SAD. U četvrtak su objavljeni rezultati sa tržišta rada u SAD koji, inicijalno, nisu imali uticaj na cijenu zlata. Međutim, krajem sedmice investitori su protumačili da su lošiji od očekivanih podaci sa tržišta rada signal da ekonomija, ipak, nije snažna kako se percipira. U petak je kriva prinosa SAD postala strmija, akcijski indeksi nisu bilježili značajnije promjene, dok je cijena zlata zabilježila rast, te se našla na najvišem nivou u posljednjih sedam sedmica. Stopa rasta zaposlenja je tokom avgusta oštro usporena kao posljedica smanjenja tražnje za uslugama i stalno prisutnog nedostatka radne snage jer se broj zaraženih virusom Codiv19 povećava, iako je tempo rasta zaposlenja bio dovoljan za održivu ekonomsku ekspanziju. Ovakvi podaci su ublažili očekivanja da će Fed ubrzo početi sa redukcijom programa kvantitativnih olakšica.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.827,73 USD (1.538,49 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 0,56%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

